

Prof. Dr. Işıl ÖZKAN
Yakın Doğu Üniversitesi Hukuk Fakültesi

**TANINMAMIŞ DEVLETLERİN
YASA, HUKUKİ İŞLEM
VE
KARARLARININ TANINMASI**

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	IX
ÖNSÖZ	XIII
İÇİNDEKİLER.....	XIX
KISALTMALAR.....	XXV

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

I. KONUNUN ÖNEMİ.....	1
II. TANIMANIN TARİHÇESİ	1
III. ULUSLARARASI HUKUKTA ETKİLERİ	5
A. DİPLOMATİK KORUMA.....	6
B. HALKLARIN KENDİ KADERİNİ TAYİN HAKKI.....	7
C. AYRILMA (SECESSION) YOLUYLA OLUŞAN DEVLETLER.....	8
IV. ULUSAL HUKUKTA ETKİLERİ.....	9
A. GENEL OLARAK.....	9
B. YASAMA VE KANUNLAR İHTİLAFINDA.....	11
1. Devlet İşlemi (Act of State) Doktrini	12
2. Etkili Hukuk Doktrini	17

C. MİLLETLERARASI YETKİ VE KARARLARIN TANINMASI VE TENFİZİNDE	20
D. YARGI DOKUNULMAZLIĞI'NDA.....	22
E. GÖÇ, SİĞİNMA VE İLGİLİ KONULARDA	28
F. DİĞER HUKUKİ VE TİCARİ KONULARDA....	29

İKİNCİ BÖLÜM

DEVLETLERİN VE HÜKÜMETLERİN TANINMASI

I. DEVLETİN TANINMASININ NİTELİĞİ	31
A. YAPICI VE BİLDİRİCİ GÖRÜŞLER	31
1. Yapıcı Görüş (Constitutive Theory)	32
2. Bildirici Görüş (Declaratory Theory)	35
B. STIMSON DOKTRİNİ.....	38
C. MONTEVIDEO SÖZLEŞMESİ	40
D. DEVLET OLMA VASFININ KOŞULLARI.....	41
1. Etkililik.....	41
2. Kendi-Kaderini Tayin Hakkı (Self-determination).....	42
3. Hukuka Aykırı Kuvvet Kullanımı İle Yaratılan Birimler.....	44
4. Temel İnsan Hakları ve Devlet Olma Vasfı.....	49
E. EGEMENLİK VE DEVLET-OLMA VASFINDA YENİ GÖRÜŞLER.....	51
II. HÜKÜMETLERİN TANINMASI.....	55
A. GENEL OLARAK.....	55
B. AYRILMA YOLUYLA (SECESSION).....	61
1. Genel Olarak	61
2. Örnekler	64

	C. İLHAK HALİNDE.....	66
	D. AYNI DEVLETTE YARIŞAN HÜKÜMETLER.....	67
III.	TANIMA ÇEŞİTLERİ.....	68
	A. TEK TARAFLI TANIMA (UNILATERAL RECOGNITION)	69
	B. KOLLEKTİF TANIMA (COLLECTIVE RECOGNITION)	70
	C. DE FACTO TANIMA (FİİLİ TANIMA)	73
	D. DE JURE TANIMA (HUKUKİ TANIMA)	74
	E. DE JURE VE DE FACTO TANIMANIN YARIŞMASI	76
	F. ZİMNİ TANIMA (IMPLIED RECOGNITION).....	77
	G. ERKEN TANIMA (PREMATURE RECOGNITION)	78
	1. Genel Olarak	78
	2. Ayrılma (Secession) Yoluyla Oluşan Yeni Hükümetin Tanınması.....	79
	H. ŞARTLI TANIMA (CONDITIONAL RECOGNITION)	84
IV.	TANIMANIN GERİ ALINMASI VE TANIMAMA	85
V.	TANINMAYAN DEVLETLERE İLİŞKİN ÖRNEKLER.....	87
	A. KIBRIS.....	87
	B. ÇİN CUMHURİYETİNİN TAYVAN'IN KARARLARINA BAKIŞI	92
	C. ESKİ YUGOSLAVYA'NIN DAĞILMASI	95
	D. LİBYA ÇATIŞMASINDA HÜKÜMETİN TANINMASI	98
	E. GÜNEY KAFKASYA'DAKİ DE FACTO DEVLETLERİN TANINMASI	100
	F. FİLİSTİN	102

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM**BİR DEVLETİN TANINMAMASININ
SONUÇLARI**

I.	GENEL OLARAK.....	105
II.	ULUSLARARASI HUKUKUN UYGULANMASI VE YORUMUNDA ÖNEMİ	107
	A. TANINMAMIŞ DEVLETLE YAPILAN ANDLAŞMALAR	108
	B. TANINMAMIŞ HÜKÜMETLERLE YAPILAN ANLAŞMALAR.....	109
	1. Andlaşmalara Halefiyet (Ardıllık)	110
	2. Devlet Mallarına Halefiyet (Ardıllık).....	113
	C. TANINMAYAN İŞGALLE (ANNEXATION) İLGİLİ ANDLAŞMALAR....	116
	D. ANDLAŞMALARIN TANINMASI	120
III.	DİPLOMASİ TEMSİLCİLERİ VE KONSOLOSLARIN STATÜSÜ	121
IV.	ULUSAL YARGIDAKİ SONUÇLARI.....	123
	A. MAHKEME KARARLARININ TANIMASI VE TENFİZİ.....	123
	B. DAVA HAKKI.....	127
	C. YARGI DOKUNULMAZLIĞI.....	132
V.	YASAMA İLE İLGİLİ SONUÇLAR.....	139
	A. KAMU HAKLARI BAKIMINDAN KANUN VE İŞLEMLERİN GEÇERLİLİĞİ	139
	1. Genel Olarak	139
	2. Doğrudan İthalat Sertifikalarının Tanınması	141
	3. Dolaylı İthalat	143
	4. Uyuşturuucu Madde İthalatı.....	144
	B. ÖZEL HAKLAR BAKIMINDAN KANUN VE İŞLEMLERİN GEÇERLİLİĞİ	145
	1. Gerçek Kişilerin Kişisel Statüsünde.....	145

2. Şirketlerin Statüsünde	148
3. Mülkiyet Hakkı İle İlgili Olarak.....	151
4. Evlilik ve Boşanma Halinde	155
5. Akitler ve Miras Alanında.....	156
6. Usuli Haklar Konusunda	161
VI. VATANDAŞLIĞA ETKİSİ.....	162
A. GENEL OLARAK.....	162
B. HALEFİYET (ARDILLIK) HALİNDE	165
C. AYRILMA (SECESSION) HALİNDE.....	168
D. KOLLEKTİF VE ÜLKE DIŞI VATANDAŞLIĞA ALINMA.....	175
E. ŞİRKETLERİN UYRUKLUĞU	178
VII. YABANCILARIN STATÜSÜ.....	180
A. KİŞİLERİN DOLAŞIMI	180
B. SINIRDIŞI ETME	182
C. SUÇLULARIN İADESİ.....	183
VIII. KANUNLAR ÇATIŞMASI KURALLARI	185
A. GENEL OLARAK.....	185
1. Etkili Hukuk Taraftarları	187
2. Etkili Hukukun Tedricen Kabulü	188
3. Şarta Bağlı Olmayan Tanıma	189
4. Bölgelerarası Hukuk.....	191
B. HAKSIZ FİİLLERE UYGULANACAK HUKUK.....	192
1. Genel Olarak	192
2. İsrail Örneği	193
C. AKİTTEN DOĞAN KANUNLAR İHTİLAFI	196
1. Hukuk Seçimi	196
2. İsrail'de Uygulanması.....	197
IX. TANINMAMIŞ DEVLETLER İLE HAVA TRAFİĞİ.....	199
A. ŞİKAGO SÖZLEŞMELERİ.....	199

B. KKTC'NİN DURUMU	200
X. GEMİLERİN DURUMU	202
A. GEMİLERİN UYRUKLUĞU.....	202
B. ELVERİŞLİ (KOLAY) BAYRAK UYGULAMASI.....	204
C. TANINMAMIŞ DEVLETLERİN GEMİLERİNİN DURUMU.....	207
XI. DOĞU AKDENİZ'DE DENİZ YETKİ ALANLARI UYUŞMAZLIĞI	209
SONUÇ	215
KAYNAKÇA	219
EKLER.....	231